

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Изх. №221/14.09.2020 г.

ДО

Г-Н СЛАВЧО АТАНАСОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ВЪПРОСИТЕ НА ДЕЦАТА, МЛАДЕЖТА И
СПОРТА

Д-Р ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЯ ПО
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

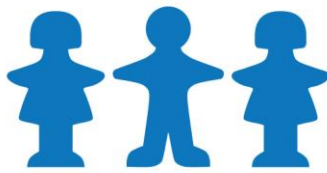
***Относно:** Законопроект 054-01-77 от 24.07.2020 г. за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето*

УВАЖАЕМИ Г-Н АТАНАСОВ,

УВАЖАЕМА Д-Р ДАРИТКОВА,

Ние, от Национална мрежа за децата, като обединение на 135 граждански организации и съмишленици, работещи с и за деца и семейства в цялата страна и като организация-член на Коалиция „За живот без тютюнев дим“ изразяваме принципната си подкрепа към борбата с тютюнопушенето и защитата и опазването на децата от зловредната употреба на изделия за пушене. Ние подкрепяме законопроекти, които биха довели до подобряване здравето на българските граждани и най-вече на децата, свързани с ограничаване на тютюнопушенето, което е доказан рисков фактор за повече от 25 заболявания.

Въпреки това, считаме, че внесенят ЗИД 054-01-77 от 24.07.2020 г. на Закона за закрила на детето от народни представители от парламентарната група „ВОЛЯ – Българските Родолюбци“ в частта си относно промените в чл. 5б и чл. 45, ал. 1 от Закона за закрила на детето, не защитава и опазва децата от тютюнопушене чрез правилните способности, а именно – превенция и образователни методи, задълбочен анализ на проблема и систематични усилия за възпитаване на здравословен начин на живот, а вместо това въвежда чрез допълнение в закона ненужна санкция към децата, употребяващи тютюневи изделия, която би довела до държавна репресия върху употребяващите и би поставила финансова тежест върху родителите им, но не би решила проблема.

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

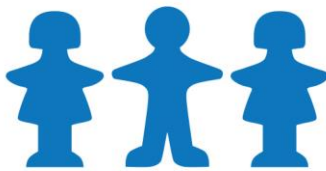
Стъпвайки върху приетите през 2019 г. промени в текста на чл. 5б, ал 3 от Закона за закрила на детето, вносителите разширяват обхвата на забраната, съдържаща се в разпоредбата, като освен „предлагането и продажбата“ на алкохолни напитки, тютюневи и свързани с тях изделия, включват и **„употребата“ на тютюневи и свързаните с тях изделия.**

Още повече, в § 2 от Законопроекта в чл. 45, ал. 1 думите „Който продава алкохолни напитки или тютюневи и свързани с тях изделия на деца“ се заменят с думите „Който **извърши или допусне извършване на нарушение на чл. 5б, ал. 3**“, като по този начин върху **децата, употребяващи тютюневи изделия и свързаните с тях, е възможно да се налага „глоба или имуществена санкция от 2000 до 4000 лв.,** ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление.“. Смятаме, че това отклонение от настоящата уредба е значително, тъй като от санкционирането на продаващите на „тютюневи и свързани с тях изделия на деца“ се преминава към **санкционирането на самите деца или тези, допускащи извършване на нарушението, което би могло да се отнася и до родителите им.**

Макар ние категорично да желаем опазването на българските деца от вредите от тютюнопушенето и да са ни известни резултатите от международното сравнително изследване **„Поведение и здраве при деца в училищна възраст – HBSC¹ от регионалния офис на Световната здравна организация за Европа, което в доклада си поставя българските тийнейджъри на първи места в Европа по тютюнопушене, не подкрепяме включването на “употребата” от деца в текста на разпоредбата на чл.5б от Закона за закрила на детето и отнасящата се към чл. 5б санкция в предложените изменения и допълнения в чл. 45, ал. 1 ЗЗДет.**

Следва да се обърне внимание, че нарушенията по чл. 45, ал. 1 - 4 от Закона за закрила на детето се установяват с актове от полицейските органи, а наказателното постановление се издава от директора на областната дирекция на Министерството на вътрешните работи или от оправомощено от него длъжностно лице (чл. 46, ал. 1).
Още повече, текстовете на чл. 5б и 5ба от Закона за здравето, които постановяват забраната за тютюнопушенето в Република България, се отнасят **само за закрити и ограничени открити обществени места**, а предложеното допълнение в Закона за закрила на детето не уточнява мястото, а забранява „употребата“ – по този начин **постановявайки по-тежка санкция спрямо критерий местоизвършване за деца, отколкото за възрастни.** Тъй като в предложението не се посочва къде се забранява употребата, то тя се предполага, че може да бъде навсякъде, включително и в домовете на децата. Като се има предвид, че децата в България пропусват под 16-годишна възраст, следва да се предвиди как ще се прилага разпоредбата на чл. 15, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания: “По отношение на непълнолетните административното наказание глоба се заменя с обществено порицание, а “Общественото порицание за извършеното нарушение се изразява в публично порицание на нарушителя пред трудовия колектив, където

1 Доклад „На фокус: здравето и благополучието на юношите“ от международното изследване HBSC на СЗО с данни от 45 държави, < <http://www.bas.bg/2020/05/22/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4-%D0%BD%D0%B0-%D1%84%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%81-%D0%B7%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%B8-%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB/>>, уебсайт на БАН, 22 май 2020 г.

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

работи, или пред организацията, в която членува” (чл. 14 от ЗАНН). Това би означавало, че децата-пушачи ще се изправят пред всички ученици от училището или ще се порицават само пред класа, или пред семейството? **Ние смятаме, че такъв вид административни наказания и изначално предложената санкция не са нито модерен, нито ефективен подход за справяне с проблема с тютюнопушене при непълнолетни и малолетни и не следва да бъдат подкрепени.**

Вносителите въвеждат и свое определение за „изделия за пушене, различни от тютюневите изделия“ в §1 от Допълнителните разпоредби в т. 21 със следното съдържание: **„Изделия за пушене, различни от тютюневите изделия“ по смисъла на този закон са всички вещества и субстанции, както и изделия на базата на растения, билки и плодове, които не съдържат тютюн, както и растения и вещества, забранени със Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите“.** Предложението за дефиниция се различава от вече съществуващия текст в т. 46 от Допълнителните разпоредби на Закона за тютюна, тютюневите и свързани с тях изделия, която включва думите: **„и които може да бъдат консумирани чрез процес на горене“.** Чрез предложението в законопроекта, в рамките на дефиницията се включват **всички изделия, независимо дали се ползват чрез нагряване или горене. Ние приемаме така предложената дефиниция.**

Искрено се надяваме, че комисиите ще се отнесат отговорно към предложените промени в Закона за закрила на детето, отнасящи се до тютюнопушенето. Смятаме, че следва да бъдат извършени промени, които да повлияят на обществото, така че България да не бъде на първо място в Европейския съюз по брой на пушачи както сред възрастното население, така и при подрастващите, но сме на мнение, че **този ефект следва да бъде постигнат не чрез санкции и репресия върху децата на България (чрез въведените изменения и допълнения в чл. 5б и чл. 45, ал. 1 от Закона за закрила на детето), а с подходящи превантивни мерки, образователни способности, задълбочен анализ на проблема и систематични усилия за възпитаване на здравословен начин на живот, включително чрез включване и въвличане на родителите в процеса на справяне с проблема.**

С уважение,

Георги Богданов,
Изпълнителен директор
Национална мрежа за децата

14 септември 2020 г.